

Ondřej Keřský z Řimovic a východočeský landfrýd. K okolnostem pádu někdejšího husitského hejtmana¹

JIŘÍ PAVLÍK

Abstrakt | Abstract

Studie se zabývá osudem táboorského vojevůdce Ondřeje Keřského z Řimovic v polipanské éře, během níž se nedokázal přizpůsobit změněným poměrům a fakticky se z něj stal loupeživý rytíř. Ačkoliv byl jedním z signatářů východočeského landfrýdu, brzy se s jeho představiteli kvůli svým loupežím a krádežím dostal do konfliktu. Příspěvek analyzuje jeho vztahy k předním členům landfrýdu v Čáslavském kraji a také Bedřichovi ze Strážnice, který sehrál v Keřského životě zásadní roli. Text podrobně zkoumá okolnosti vedoucí až k Ondřejově odsouzení a popravě.

Ondřej Keřský of Řimovice and the East Bohemian Landfriede: On the Circumstances of the Fall of a Former Hussite Captain

The study deals with the fate of the Tábor warlord Ondřej Keřský of Řimovice in the years after the Battle of Lipany, during which he failed to adapt to the changed conditions and effectively became a robber knight. Although he became one of the signatories of the East Bohemian Landfriede, he soon came into conflict with its leaders because of his robberies and thefts. The paper analyses his relations with the leading members of the Landfriede in the Čáslav region and also with Bedřich of Strážnice, who played a crucial role in Keřský's life. The text examines in detail the circumstances leading up to Ondřej's conviction and execution.

¹ Studie vychází z autorovy diplomové práce *Ondřej Keřský z Řimovic. Život a smrt husitského hejtmana*, jež vznikla pod vedením doc. PhDr. Zdeňka Berana, Ph.D. a byla obhájena v roce 2024 na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (dále jen FF UJEP) v Ústí nad Labem.

Klíčová slova | Keywords

Ondřej Keřský z Řimovic; Paběnice; husitský hejtman; východočeský landfrýd; zemský škůdce; poprava

Ondřej Keřský of Řimovice; Paběnice; Hussite governor; East Bohemian Landfriede; provincial pest; execution

Studium husitských elit již patří k zavedeným tématům české historiografie. Badatelská pozornost se soustřeďuje především na příslušníky nobility, kteří se uplatnili jako velitelé různých složek kališnických bratrstev. Mnozí si během převratného dění dopomohli ke společenskému vzestupu a značným majetkům. Právě pro ně se vžil termín *válečná aristokracie*, který do odborného diskurzu zavedl Josef Petráň.² S jistými výhradami lze k této skupině zařadit i Ondřeje Keřského z Řimovic, drobného a zpočátku takřka bezvýznamného šlechtice, jenž za blíže neznámých okolností pronikl do čela vojska táborské domácí obce. Po bitvě u Lipan však rychle ztrácel své původní postavení a nedokázal více ovlivňovat mocensko-politické dění v zemi. Přitom právě takový vliv byl jedním z typických znaků válečnické aristokracie. Z respektovaného hejtmana, který ve srovnání s některými jinými veliteli kališnických vojsk nedosáhl s koncem revoluce příliš výrazného majetkového zisku, se stal postupem let psanec, jehož život byl ukončen popravčím mečem. To není zcela obvyklý konec bývalých husitských vojevůdců, už z toho důvodu si Ondřej zaslouží pozornost.

První léta po Lipanech

Ještě před koncem osudové bitvy na konci května 1434, v níž husitští radikálové utrpěli drtivou porážku, uprchli Keřský společně s Janem Čapkem ze Sán a některými jízdními a pěšími bojovníky do Kolína.³ K městské pevnosti na Labi a přilehlému okolí měl táborský hejtman vztah již z předchozího období, především skrze svého bratra

2 Josef PETRÁŇ, *Skladba pohusitské aristokracie v Čechách. Úvod do diskuse*, Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica 1, Studia historica 14 (Proměny feudální třídy v Čechách v pozdním středověku), 1976, s. 9–80. Martin Musílek, vědom si určité nepřesnosti užívání termínu *válečná aristokracie*, raději hovoří o tzv. *válečnické aristokracii*, srov. Martin MUSÍLEK, *Hertvíkové z Rušinova. Východočeská šlechta ve víru husitských bouří*, Praha 2020, s. 41–42.

3 K Čapkovu a Ondřejovu útěku od Lipan a jeho kontextu srov. Petr ČORNEJ, *Lipanská křižovatka. Příčiny, průběh a historický význam jedné bitvy*, Praha 1992, s. 194–196; obdobně David PAPAJÍK, *Jan Čápek ze Sán. Jezdec na konec světa. Vojevůdce, kondotiér a zbohatlík 15. století*, České Budějovice 2011, s. 102–106.

Matěje, jenž držel některé statky v Zibohlavech (přibližně čtyři kilometry od Kolína), po nichž se psal. Ale v první řadě je Matěj doložen k roku 1432 ve funkci kolínského konšela.⁴ Nadto měli oba bratři vazbu ke Štítarům (necelé dva kilometry od města).⁵ Je možné, že Ondřej kromě Kolína střídavě dlel v obou zmíněných lokalitách. Spolu s ním se od Lipan do pevnosti na Labi stáhli jemu věrní bojovníci, odhadem šlo o několik desítek mužů. Na rozdíl od Čapka Ondřej na Kolínsku zůstal.

Na domácí politickou scénu mezitím rázně vstoupil tábořský kněz a hejtman Bedřich ze Strážnice, který se Kolína za blíže neznámých okolností zmocnil na začátku roku 1435.⁶ Třebaže to není prameny doloženo, byl to s velkou pravděpodobností právě Ondřej, díky jehož pomoci Bedřich opanoval město na mnoho dalších let. Kněz se za to svému někdejšímu tábořskému spolubojovníkovi odvděčil patrně tím, že mu ještě téhož roku pomohl získat Paběnice s přilehlým panstvím.⁷ Zdejší opevněné sídlo, jež se blížilo spíše hradu (či hrádku) než tvrzi,⁸ se stalo Ondřejovou novou hlavní rezidencí, jejíž jméno přijal do svého predikátu.⁹ Keřský tak i svými muži odešel z Kolína, zůstal

4 SOkA Kolín, f. Archiv města Kolín, sign. IV, inv. č. 13/b.

5 SOkA Kolín, f. Archiv města Kolín, sign. IV, č. 14.

6 Srov. *Monumenta conciliorum generalium seculi decimi quinti. Concilium Basileense Scriptorum Tomus I*, edd. Ernst Birk – František Palacký, Wien 1857, s. 551.

7 Jak lze nepřímou vyčíst z příměří, které v listopadu 1435 jménem tábořské obce Bedřich uzavřel s Oldřichem z Rožmberka a obcí Českých Budějovic. Do něj byly začleněny všechny tábořské posádky a služebníci, dále hrady Příběnice a Příběničky, Bedřichův Kolín a Paběnice („My, kněz Bedřich z Strážnice, purgmistr, rada i všecka obec hory Hradiště, jenž slove Tábor, vyznáváme tiemto listem obecně přede všemi, ktož jej uzrie neb čtúc uslyšie, že se všemi našimi služebníky, poddanými i posádkami svými, s velikým a s malým hradem přiběnickým, s Kolínem, s Paběnicí vstúpili jsme a mocí listu tohoto vstupujem v pravé a v křesťanské příměrie s urozeným pánem, panem Oldřichem z Rozenberga...“); Ondřej ovšem není v příslušném dokumentu výslovně jmenován. Edičně ho zpřístupnili Zdeněk VYBÍRAL – Zdeněk ŽALUD (edd.), *Zikmund Lucemburský a Hradiště hory Tábor. Komentovaná edice pramenů ke vzniku královského města Tábora*, Tábor 2018, s. 54–55.

8 Za tuto informaci děkuji panu Mgr. Filipu Velímskému, Ph.D. z Archeologického ústavu AV ČR. Ke klasifikaci objektu coby spíše hradu – hrádku (nežli tvrze) ho vedlo jednak srovnání forem opevnění a velikosti opevněné plochy s dalšími vrcholně středověkými fortifikacemi (hrady, tvrzemi) v regionu, zejména pak skutečnost, že se na místě dodnes dochoval v nadzemní části relikt kamenného obvodového zdíva, a také skladba dochovaných archeologických nálezů z lokality. Mezi nimi figurují především zlomky dvou variant gotických ornamentálních keramických interiérových dlažeb, které mají analogie z Hrádku v Čáslavi a jejichž výskyt je obecně spojován s vyšší formou hradní – palácové, či městské patricijské architektury. Podobně M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 49, 564.

9 Domněnku, že Keřský roku 1435 držel Paběnice, vyslovili kupříkladu František ŠMAHEL, *Husitská revoluce II. Země vymknutá z kloubů*, Praha 2024, s. 572; idem, *Tábor I. Od počátku osídlení do roku 1452*, Praha 2020, s. 228; dále Z. VYBÍRAL – Z. ŽALUD (edd.), *Zikmund Lucemburský a Hradiště*, s. 54. Naopak M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 261 se domnívá, že tvrz v Paběnicích byla v příměří s Rožmberkem zahrnuta do Bedřichova kolínského panství. To ale z dokumentu explicitně nevyplývá.

od něj však stále na dohled, neboť Paběnice leží jen o něco málo než 20 kilometrů jihovýchodně od Kolína a 12 kilometrů od Kutné Hory.

Nový kolínský pán a bývalý hejtman tábořské obce domácí spolu nadále úzce spolupracovali. Můžeme tak soudit z událostí, k nimž došlo roku 1436. Keřský začal ze své tvrže škodit královské straně a císař Zikmund ji dokonce nechal oblehnout. Ač přesnější informace chybí, lze předpokládat, že Ondřej provozoval z Paběnic drobnou záškodnickou činnost, k níž zřejmě podobně jako v případě Jana Roháče z Dubé patřily především loupeže na silnicích, konkrétně přepadávání konvojů vezoucích zboží na panovnický dvůr.¹⁰ Byl to právě Bedřich, jenž pomohl vyjednat dohodu mezi císařem Zikmundem a Keřským. Zasadil se o to, aby někdejší tábořský velitel uznal Lucemburkovo české královské důstojenství, který za to slíbil upustit od obležení jeho tvrže.¹¹ V této době držel tábořský kněz nad Keřským ochrannou ruku.¹² Každopádně celá záležitost dokazuje, že násilné přepady a loupení za účelem získání kořisti patřily k navykým způsobům Ondřejovy obživy.

Císař nezřídka odměňoval umírněné kališníky, kteří přispěli k porážce táboritů a sirotků, formou zástav. Za změnu postojů dokázal ocenit i ty osoby z tábora radikálů, kteří se s ním dokázali nakonec dohodnout. Institut zástav tak legalizoval majetkové zisky mnohých husitských hejtmanů a politiků, kteří se v revolučním období zmocnili rozsáhlých majetků. Bedřich ze Strážnice je toho typickým příkladem, neboť panovník mu roku 1437 definitivně zlegalizoval úchvat Kolína. Zástavní zápisy, které v letech 1436–1437 mnoho příslušníků šlechty od císaře obdrželo, představovaly jeden z hlavních znaků válečné aristokracie. Ondřej ovšem od Zikmunda nezískal žádný zápis, ani případnou jinou menší kompenzaci například v podobě úroku z nějaké vsi.¹³

10 Souvislost s odbojem Jana Roháče se nabízí přinejmenším z toho důvodu, že jeho rezidenční hrad Sion se nacházel necelých devět kilometrů vzdušnou čarou od paběnické tvrže. Keřský se s pánem z Dubé znal snad už z předrevoluční éry a v řadách tábořského vojska spolu bojovali v bitvě u Lipan. Roháčův vzdor vedený ze Sionu začal pravděpodobně hned v srpnu 1436 po přijetí Zikmunda za českého krále, patrně ve stejné době zahájil útoky na císařovo zboží i Ondřej. Ačkoliv to nelze prameny doložit, je možné, že akce namířené proti Zikmundově straně spolu nějakým způsobem koordinovali. K Roháčovým záškodnickým akcím srov. Petr ČORNEJ – Bohdan ZILYNSKYJ, *Jan Roháč z Dubé a Praha (Konec Jana Roháče – pověst a skutečnost)*, Pražský sborník historický 20, 1987, s. 52–53. Podobně Petr ČORNEJ, *Tajemství českých kronik. Cesty ke kořenům husitské tradice*, Praha – Litomyšl 2003 s. 319–321.

11 *Archiv český čili Staré písemné památky české i moravské* (dále jen AČ) VI, ed. František Palacký, Praha 1872, s. 438, č. 41. Ke kontextu této dohody srov. Petr ČORNEJ, *Kam sahá paměť. „Zrádce“ Čapek a svědectví Bohuslava Bílejovského*, in: idem, *Husitství a husité*, Praha 2019, s. 333–334, případně F. ŠMAHEL, *Tábor I*, s. 429, považující Ondřeje za Bedřichova nejbližšího spojence.

12 Ibidem, s. 228.

13 Kupříkladu původně odbojný Jan Kolda ze Žampachu dostal od Lucemburka v listopadu 1437 alespoň úrok ve vsi Lovčice. Jednalo se o panovnickou odměnu za příspěvek pána ze Žampachu k poddání se Hradce Králové, srov. Vladimír WOLF, *Jan Kolda ze Žampachu. Život tábořského hejtmana, loupeživého rytíře, kondotiéra a pance*, Hradec Králové – Trutnov 2002, s. 19.

Snad příliš nechybíme, vyslovíme-li domněnku, že se tak stalo v důsledku Keřského odporu proti panovníkovi, jenž navzdory uzavřené dohodě vůči bývalému táborskému vojevůdci choval zášť.

Keřský se majetkově s jinými představiteli kališnických vojsk mohl jen těžko poměřovat – ať už jde o Mikuláše Trčku z Lípy, Jana Hertvíka z Rušinova, či Bedřicha ze Strážnice a Mikuláše Sokola z Lamberka, pokud jmenujeme pouze ty, s nimiž v polipanské éře přicházel do styku. Paběnické panství, jež kromě sídelní tvrze tvořilo jen několik málo vsí,¹⁴ Ondřej držel až do své smrti pouze jako úchvat, který nikdy nebyl zlegalizován.¹⁵ Poroce 1437 získal od svého dřívějšího táborského spolubojovníka Mikuláše Sokola z Lamberka ves Březovou, v níž se nacházela tvrz.¹⁶ Březová leží necelých šest kilometrů od Paběnic. Nejprve ji obdržel roku 1437 od císaře Zikmunda jako zástavu samotný Sokol, jenž ji tzv. dobrou vůlí postoupil Ondřejovi.¹⁷ Obdobně Keřský nabyl od rodu z Křešic ves Onomyšl, která je vzdálena od Paběnic necelých 15 kilometrů. V této souvislosti je nutné korigovat závěry Augusta Sedláčka, že společně s Onomyšlí se do Ondřejova držení dostal i Malešov, od něhož ho pak získal Beneš z Mokrovous.¹⁸ Sedláčkovu hypotézu převzali někteří jiní autoři.¹⁹ Beneš skutečně vlastnil Malešov a přilehlé panství, ovšem spojovat Keřského s touto lokalitou nelze.

14 Neznáme přesný rozsah paběnického panství v době, kdy ho ovládal Ondřej. Patrně se příliš nezmýlíme, budeme-li předpokládat, že byl podobný s rozsahem v roce 1457, kdy Jindřich z Košína prodal toto panství, které předtím získal jeho otec Bohuslav po rodu Kaplířů ze Sulevic, svému strýci Janovi z Košína. Tehdy se skládalo ze samotných Paběnic, jež jsou označeny jako městečko, z tamější sídelní tvrze s poplužním dvorem, selskými dvory a hospodami. Dále k němu náležela tvrz v Úmoníně s dalším příslušenstvím a statky v (Nové) Lhotě, vsi Senetín, Újezdec a Olšany, další statky ve vsích Petrovice, Damírov a Řeplice, k tomu pustá ves Vitošice a další příslušenství. Jednalo se tedy o několik vesnic v bezprostředním okolí Paběnic (všechny vsi od nich ležely v okruhu maximálně sedmi kilometrů), srov. *Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum II*, ed. Josef Emler, Praha 1872, s. 287–288. Pouze zaniklé Vitošice dnes nejsme schopni přesněji lokalizovat, jistě se také jednalo o ves v bezprostřední blízkosti Paběnic.

15 V deskách dvorských se dochoval záznam, že se v březnu 1437 Jan Kaplíř ze Sulevic uvázal v paběnické panství po Benešovi z Řepčic a z Paběnic, srov. *AČ XXXVII/2. Čtvrtá kniha svolací desk dvorských z let 1453–1480. Kraje F–K*, ed. Gustav Friedrich, Praha 1941, s. 1246, č. 13. Tehdy se však jednalo jen o formální prohlášení, poněvadž faktickým držitelem byl v té době Keřský. Po jeho smrti připadlo panství právoplatnému majiteli, jímž byl právě Jan Kaplíř.

16 Srov. *AČ II*, ed. František Palacký, Praha 1842, s. 202, č. 429.

17 Zástavní držitel nebo jeho dědici mohli převést práva obsažená v příslušné zástavní listině na základě „dobré vůle“ na jiné osoby. Tento obrat znamenal, že listina se mohla stát předmětem dalších transakcí. Držitel původní zástavní listiny pak při jejím prodeji nebo např. převodu části zástavní sumy vystavoval pro nového držitele tzv. dobrou vůli, srov. Stanislav BARTA, *Zástavní listiny Zikmunda Lucemburského na církevní statky (1420–1437)*, Brno 2016, s. 99.

18 August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království Českého XII. Čáslavsko*, Praha 1900, s. 131.

19 Pavel KRÍŽEK, *Beneš z Mokrovous – příslušník „druhé linie“*, Východočeský sborník historický 6, 1997, s. 59; Zdeněk BERAN, *Držba opevněných sídel v okolí Kutné Hory v době husitské*, Antiqua Cuthna, v tisku; M. MUŠÍLEK, *Hertvíkové*, s. 503.

Pramenný záznam, ze kterého Sedláček vycházel, sice zmiňuje Onomyšl i Malešov, avšak v souvislosti s Ondřejem je v něm uvedena pouze Onomyšl.²⁰ Jak vidno, bývalý hejtman domácí obce tábořské disponoval v polipanském období ještě menšími majetky, než se v části literatury předpokládá.

V roce 1439 Ondřej Keřský a jeho bratr Matěj ze Zibohlav, coby poručníci sirotků Mikuláše Lapače, prodali dvůr ve Štítarech i se vším příslušenstvím Bedřichovi ze Strážnice za 80 kop grošů. Ty kolínský pán hned v hotovosti zaplatil.²¹ Z dokumentu můžeme usuzovat nejen na stále trvající spojenectví Ondřeje a Bedřicha, ale i na možnou finanční tíseň, která oba bratry vedla k odprodeji Štítar.

Keřský a vznik východočeského landfrýdu

Po smrti krále Albrechta Habsburského Českému království chyběl nejen panovník, ale i jakákoli forma centrální vlády. Tím se otevřel prostor ke zneužívání moci, vyřizování osobních účtů, soukromých záští a kořistnickému obohacování. Kvůli omezení těchto negativních jevů byly v českých zemích ustanovovány tzv. landfrýdy. Na svém teritoriu zajišťovaly prosazení práva a pořádku reálnou hrozbou vojenského zásahu signatářů proti zemským škůdcům, násilníkům, lupičům, jejich podporovatelům a přechovávatelům. Landfrýdy tyto jevy sice plně potlačit nedokázaly, avšak znemožnily či alespoň ztlumily lokální rozbroje, zabránily anarchii a rozkladu, daly najevo, že jsou určité hranice, které si bezohledný jedinec nebo úzká skupina nemůže dovolit překročit.²² Právě vznik východočeského landfrýdu pod patronací Hynce Ptáčka z Pirkštejna, znamenající současně obnovení krajské správy, ovlivnil Ondřejův osud podstatným způsobem.

V Čáslavi se v březnu 1440 sešel krajský sněm, jehož výsledkem byl zrod východočeského landfrýdu, sestávajícího se ze čtyř krajů – Hradecka, Chrudimska, Čáslavska a Kouřimska.²³ Sjelo se tu, nebo alespoň své zmocněnce vyslalo téměř 400 představitelů východočeské šlechty,²⁴ mezi nimiž nechyběl ani Ondřej Keřský.

20 AČ II, s. 188, č. 336.

21 SOKA Kolín, f. Archiv města Kolína, sign. IV, č. 14.

22 Martin ŠANDERA, *Spojené východočeské landfrýdy. Specifické pojetí landfrýdní instituce v českých dějinách*, Východočeský sborník historický 28, 2015, s. 107, 110.

23 K landfrýdům v období interregna na území Čech srov. Zdeněk BERAN, *Landfrýdní hnutí v zemích České koruny. Snahy o zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti ve středověké společnosti*, České Budějovice 2014, s. 78–101. Specificky k východočeskému landfrýdu srov. M. ŠANDERA, *Spojené východočeské landfrýdy*, s. 107–124. Nově pak M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 217–245, jenž se pokusil o částečnou analýzu signatářů landfrýdu. V uvedených pracích lze nalézt odkazy na další literaturu k tématu.

24 Martin ŠANDERA, *Východní Čechy jako hlavní kališnická základna v zemi*, in: František Musil a kol., *Dějiny východních Čech v pravěku a středověku (do roku 1526)*, ed. Ondřej Felcman, Praha 2009, s. 587.

Vzhledem k malé vzdálenosti mezi královským městem a paběnickou tvrzí – zhruba deset kilometrů vzdušnou čarou – můžeme předpokládat osobní Ondřejovu účast na krajském sněmu. Stal se jedním ze signatářů ustavujícího zápisu východočeského landfrýdu.²⁵ V něm bylo zastoupeno cca 50 až 55 % východočeské šlechty, ta ovšem držela přibližně 80 % pozemkového majetku ve východočeských krajích.²⁶ Signatáři landfrýdu představovali tedy obrovskou sílu, postavenou především na příslušnících husitské válečnické aristokracie z řad nižší šlechty.²⁷ Dle ustavujícího dokumentu, vydaného 17. března 1440, hejtmani a jejich rady nejenže přebírali krajskou správu, ale přecházely na ně pravomoci do té doby vyhrazené pouze ústředním orgánům či dokonce panovníkovi. Hejtman se stal vojenským velitelem kraje s právem svolávání a nasazení krajské hotovosti. Měl právo se až do nástupu nového krále uvázat ve všechny zabavené nebo dobyté statky nebo určit, jak s nimi bude naloženo. Přecházely na něj všechny pravomoci krajského popravce, byl hlavou justice, k níž se lze odvolat ve všech soukromých sporech.²⁸ Jinými slovy hlavní úkoly hejtmana a jeho rady patřilo zajištění míru a pořádku v daném kraji.²⁹

Z ustavujícího zápisu východočeského landfrýdu lze vyčíst několik věcí, týkajících se Keřského. Jednak je to první doklad, kdy se v Ondřejově predikátu objevují Paběnice.³⁰ K landfrýdní smlouvě přistoupil za Čáslavský kraj, neboť v něm leželo paběnické

25 *AC I*, ed. František Palacký, Praha 1840, s. 254–263, č. 3. Zápis se nedochoval v originále. Jeden z jeho opisů tvoří součást rukopisu, uloženého v oddělení rukopisů v Národní knihovně České republiky (dále jen NK ČR) pod signaturou XXIII.D.163, konkrétně f. 411r–415r. K tomu srov. Z. BERAN, *Landfrýdní hnutí*, s. 173. Manuskript se sign. XXIII.D.163 je známější pod názvem *Cancellaria regis Georgii* (rukopis B).

26 Martin ŠANDERA, *Hynce Ptáček z Pirkštejna. Opomíjený vítěz husitské revoluce*, Praha 2011, s. 74. Co se celkového počtu signatářů východočeského landfrýdu týká, Z. BERAN, *Landfrýdní hnutí*, s. 86 uvádí celkem 421 jmen, M. ŠANDERA, *Spojené východočeské landfrýdy*, s. 113 udává 423 osob (z toho čtyři ženy) a hostitelské město Čáslav.

27 *Ibidem*, s. 113.

28 *Ibidem*, s. 114.

29 Jak říká druhý článek landfrýdní smlouvy (*AC I*, s. 257–258, č. 3): „*Item svolili jsme se, abychom všichni jednostajně napřed sami v sobě a mezi sebou pokoj a jednotu měli a zachovali. A kdež by potřeby bylo, sobě věrně a pravě pomáhali na všechny násilníky, zháře, lúpežníky, zloděje, bezprávníky i obecně na všechny zlé a neřádné lidi, kteříž by tyto kraje svrchupsané naše společně nebo koho zvláště v nich hubili nebo hubiti chtěli, aneb ktož by takové lidi zlé a neřádné chovali neb jim kterakoli pomoc činili, neb je fedrovali* [tj. pomáhali jim – poznámka autora] *v kterém kraji, aneb že by jich nevydali k rozkázání hajtmána dolepaného a jeho rady, tehda máme na ně i na jich statky a zboží sáhnúti, jakožto na zhúbce zemské a zloděje, podle rozkázanie hajtmána dolepaného a jeho rady, jemu ku pomoci přidané.*“ S přihlédnutím k opisu originálu bylo transkribováno dle současných zásad ediční praxe. Srov. NK ČR, odd. rukopisů, sign. XXIII.D.163, f. 412v.

30 Dokument se dochoval pouze v opisu, snad proto opisovač zaznamenal Ondřejův přídomek chybně, v zápise je uvedeno „z Pawenic“, srov. NK ČR, odd. rukopisů, sign. XXIII.D.163, f. 411v. V zásadě stejným způsobem editoval jeho predikát i Palacký, srov. *AC I*, s. 256, č. 3.

panství. Jeho spojenec Bedřich ze Strážnice se stal členem hejtmanské rady Kouřimského kraje, k čemuž došlo díky vlivu a majetkové pozici kolínského pána.³¹ Na rozdíl od něj Keřský do užšího vedení Časlavského kraje nepronikl. Jak připomíná Martin Šandera, ústředním motivem pro Bedřichův vstup do spojeného landfrýdu beze sporu bylo zajistit bezpečí svému kolínskému panství, upevnit v něm svou pozici a uniknout hrozící izolaci.³² Ostatně podle jednoho článků ustavující smlouvy nemělo být pro nikoho jiného než pro signatáře landfrýdního zápisu ve východních Čechách místo.³³ Keřský patrně přistoupil k tomuto uskupení z podobných důvodů jako tábořský kněz.

Jména signatářů jsou v landfrýdní smlouvě rozdělena do dvou skupin. Nejprve je v úvodu vyjmenováno více než 30 předních osobností ze všech čtyř krajů. Primárně z jejich řad byli vybráni krajští hejtmané a příslušníci jednotlivých hejtmanských rad.³⁴ Zbylé signatáře nalezneme v další části smlouvy, v níž jsou osoby seřazeny podle jednotlivých krajů.³⁵ S Ondřejem se setkáme právě v této druhé skupině. Mezi přední signatáře z úvodu landfrýdního zápisu tak nepronikl. Jméno někdejšího tábořského velitele je zapsáno hned vedle mužů, kteří se psali po vesnicích ležících poblíž paběnického panství – Bohuslava z Bohdanče, Jana Tynišťka, Zdeňka z Janovic, Jošta ze Zhoře, Jana z Vilémoviček, Vaňka a Petra z Krasoňovic. Všichni tito šlechtici disponovali nepochybně mnohem menším majetkem a vlivem než Keřský, přesto jsou uvedeni po jeho boku.³⁶

V soupisu osob, přistoupivších k landfrýdu za Časlavsko, najdeme takřka 130 jmen.³⁷ Ondřeje v něm spatřujeme na 32. místě. Na prvních dvou místech jsou uvedeni Epík z Krucemburka a Jan Chotůň z Nestějova (Neslív), oba členové rady hejtmanské rady

31 Martin ŠANDERA, *Bedřich ze Strážnice a spojené východočeské landfrýdy 1440–1453*, Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada společenských věd 31, 2017, č. 1, s. 4.

32 Ibidem.

33 Ibidem.

34 Pouze čtyři členové hejtmanských rad z celkových sedmnácti osob (nepočítaje v to čtyři zástupce měst) nejsou uvedeni v úvodním výčtu předních signatářů – Epík z Krucemburka, Jan Chotůň z Nestějova, Oldřich Močihub z Kralovic a konečně Zikmund Anděl z Ronovce. Přehled východočeských hejtmanů a jejich rad podal Z. BERAN, *Landfrýdní hnutí*, s. 84–85, případně Petr ČORNEJ – Milena BARTLOVÁ, *Velké dějiny země Koruny české VI. 1437–1526*, Praha – Litomyšl 2007, s. 62.

35 Pouze signatáři z Chrudimska nejsou nijak odděleni od úvodního seznamu předních osobností z východočeského regionu. Ve výčtu signatářů z jednotlivých krajů docházelo k menším nepřesnostem – například Jana z Poběžovic lze spatřit u Chrudimska (AČI, s. 255), jeho jméno se pak opakuje u Časlavska (ibidem, s. 256) apod.

36 M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 224 k těmto mužům připojuje ještě Prudkého ze Lhoty a Vaňka z Kabachova. Je ovšem otázka, která Lhota je míněna. Lokalita jménem Kabachov neexistuje, pravděpodobně se jedná o další chybu opisovače. Musílek soudí, že těchto devět příslušníků nižší šlechty mohl na sněm přivést právě Ondřej Keřský. Vyloučit to nelze, důkazy pro to však nemáme.

37 Jedno místo pak zaujímají časlavský purkmistr a konšelé.

na Čáslavsku, na čtvrtém pak Oldřich Močihub z Kralovic, jenž byl součástí rady na Kouřimsku. Na třetím místě najdeme Chvala z Říčan, který sice žádné místo ve výkonných orgánech landfrýdního spolku nezastával, ale už v letech 1436–1437 se pohyboval po boku Jana Hertvíka z Rušinova, který se stal v březnu 1440 čáslavským krajským hejtmánem. Pán z Říčan navíc připojil svou pečeť k tzv. listu mírnému (leden 1440), představujícímu jeden ze základních opěrných pilířů politické koncepce středního proudu kališníků vedených Hynce Ptáčkem z Pirkštejna.³⁸ Chval neopustil politický kurz ani v dalších letech, neboť se stal spojencem Jiřího z Poděbrad, v jehož vojsku dobýval v září 1448 Prahu. Ač nezastával žádný úřad v kraji, patřil mezi významné protagonisty kališníků na Čáslavsku a zřejmě ho pojily přátelské vztahy ke krajskému hejtmánovi.³⁹ Proto můžeme vyslovit závěr, že pořadí osob v zápisu do jisté míry odráželo jejich váhu v rámci kraje, či celého landfrýdu.

Jelikož o Ondřejovi po roce 1436 až do roku 1440 až na jedinou výjimku neslyšíme, a ani v landfrýdním zápisu se neobjevuje na předních místech, potvrzuje to skutečnost, že nepříslušel k nejdůležitějším činitelům východočeského uskupení. Vůdcové landfrýdního čtyřspolku měli ambice sjednotit všechny, kdo vyznávají kalich, do jediného bloku s respektovanou světskou i církevní hlavou a prosadit svůj model, vizi uspořádání společnosti pro celé království.⁴⁰ Skutečný politický význam signatářů landfrýdu se tak nutně odvíjel především od míry jejich ztotožnění s programem prosazovaným Hyncem Ptáčkem a po jeho smrti (1444) Jiřím z Poděbrad.⁴¹ Přední členové landfrýdu potřebovali, aby byli jeho signatáři jednotní a ve východočeské oblasti vládl mír a řád. Jen tak mohli pomýšlet na vybudování silné kališnické organizace. Ondřej však patřil mezi ty mnohé drobné šlechtice, jimž husitské války poskytovaly obživu a z nichž se po Lipanech fakticky stali loupeživí rytíři.⁴² V době vzniku východočeského uskupení se zřejmě již věnoval krádežím a loupežím na cizím zboží, a tak do landfrýdní koncepce ani nemohl zapadat.

Ondřejův útěk ze sněmu v Čáslavi

S určitým zjednodušením můžeme rok 1441 značit za zásadní přelom v Ondřejově životě, neboť míra jeho krádeží, loupeží a dalších násilných činů dospěla do bodu, kdy se musel začít obávat zákroku landfrýdního vojska.

38 Z. BERAN, *Landfrýdní hnutí*, s. 79.

39 Ke Chvalovým osudům srov. Jan BOUKAL, *Ledečtí z Říčan a jejich příbuzní v Čáslavském kraji v pozdním středověku*, Havlíčkovobrodsko. Sborník příspěvků o historii regionu 35, 2021, s. 20–21.

40 M. ŠANDERA, *Bedřich ze Strážnice*, s. 4.

41 Zdeněk BERAN, *Čáslavský landfrýd 1440 až 1453*, *Východočeské listy historické* 25, 2008, s. 90.

42 P. ČORNEJ, *Tajemství*, s. 321.

Poprvé byla svolána hotovost východočeských krajů hned v roce 1440 za účelem obléhání hradů Trosek a Valdštejna, z nichž byly konány loupeživé nájezdy.⁴³ Ovšem opravdu velká zkouška čekala landfrýd na jaře roku 1441, kdy se tato organizace rozhodla dát jasně najevo, že na jejím teritoriu nesmí existovat a dokonce narůstat síla, která se odmítá podrobit landfrýdním pořádkům.⁴⁴ Jan Kolda ze Žampachu, táborský spojenec v Hradeckém kraji, rozšiřoval své statky pomocí úchvatů na Náchodsku a Podorlicku, bezpečně se před ním necítili ani slezští kupci na cestách spojujících severovýchodní Čechy, Kladsko a Slezsko. To byly jedny z hlavních příčin, proč proti němu byla svolána hotovost všech východočeských krajů, kromě Chrudimského.⁴⁵ Jelikož Kolda měl mocné zastánce, byla celá záležitost urovnána víceméně smírně během srpna 1441 na sněmu v Čáslavi. Tam měl být obnoven zemský mír, tedy právně ukončena válka proto Koldovi a jeho straníkům.⁴⁶ Sjezd byl zahájen 17. srpna, účastnili se ho vůdcové a hlavní představitelé landfrýdu jako Hynce Ptáček, hejtman Čáslavského kraje Jan Hertvík, jeho blízký spojenec a člen krajské rady Mikuláš Trčka z Lípy, Jiří z Poděbrad, dále kladský pán Hynek Krušina z Lichtenburka, Aleš Holický ze Šternberka, dorazil i Bedřich ze Strážnice, Jan Sádlo z Kostelce, Ondřej Keřský a další. Jedním z výsledků sněmu bylo, že Kolda si mohl zatím ponechat jím obsazený Náchod.

Dejme slovo jednomu z anonymních autorů Starých letopisů českých, jenž o sněmu napsal: „*Téhož léta ve čtvrtek po Veliké Matce Božie [17. srpna 1441 – poznámka autora] položen byl rok k sněmu do Čáslavě skrze pány urozené, zemany a městy o rozmlouvání velikých a znamenitých věcech královstvie Českého, t. pana Ptáčka, pana Alše Holického, pana Jiříe z Kunštátu, pana Krušiny z Lichtemburgu, pana Hertvika, Bořky, Trčky, Koldu, Sádla, Keřského, Bedřicha kněze a jiných mnohých z krajuov, a zvláště o konečné smíření mezi Koldú a pány a zemany a Pražany i jinými. A vyhlášeno jest, aby pan Kolda držal hrad s městem Náchodem až do budúcieho krále etc.*“⁴⁷ Na sněmu byl také smírnou cestou vyřešen spor kněze Bedřicha s Janem Sádlem ze Smilkova, během něhož došlo k vzájemným škodám na majetku.⁴⁸ Spor byl o to pikantnější, že Bedřich i Sádlo byli oba členové hejtmanské rady na Kouřimsku. Jejich počínání se dalo označit za

43 Z. BERAN, *Čáslavský landfrýd*, s. 83. K okolnostem obléhání srov. Rudolf URBÁNEK, *České dějiny III/1. Věk poděbradský I*, Praha 1915, s. 552–553; Zdeněk BERAN, *Boleslavský landfrýd 1440–1453. Krajský landfrýdní spolek v pohusitských Čechách*, České Budějovice 2011, s. 93–94.

44 M. ŠANDERA, *Bedřich ze Strážnice*, s. 5.

45 K příčinám a okolnostem tažení proti Koldovi srov. V. WOLF, *Jan Kolda*, s. 38–46; M. ŠANDERA, *Hynce Ptáček*, s. 87–95; stručně P. ČORNEJ – M. BARTLOVÁ, *Velké dějiny VI.*, s. 77–78.

46 M. ŠANDERA, *Hynce Ptáček*, s. 94; idem, *Bedřich ze Strážnice*, s. 5.

47 *Staré letopisy české z rukopisu křižovnického* (dále jen SLČ-G), edd. František Šimek – Miloslav Kaňák, Praha 1959, s. 165.

48 Ibidem.

porušení landfrýdních ustanovení.⁴⁹ Dokládá to, že signatáři ustavujícího zápisu se jeho články leckdy sami neřídili. V Čáslavi se sněmovníci rovněž radili o zásazích proti rušitelům míru. Jak praví Staré letopisy: „*A tu všickni jednostajně smluvili se, že chtějí jmiati pokoj a dobrého královstvie hleděti, a kto by chtěl své vuole požívati, lúpiti a jímati a lidi šacovati, aby všickni byli proti takovému*“.⁵⁰ *Takové prohlášení mělo očividně velkou váhu, protože „Keřský ujel boje se, že mnoho kradl a lúpil“*.⁵¹

Celá situace napovídá, že Ondřej špatně odhadl situaci. Patrně už před vznikem landfrýdu provozoval loupeže, krádeže a další násilnosti v okolí svého panství, přesto se nebál přijet na sněm, jehož jedním z hlavních bodů byla deklarace vůle landfrýdníků bojovat s rušiteli míru a „obecného dobrého“. Zřejmě se domníval, že má oporu u jiných účastníků sněmu, ale ta buď nebyla taková, jakou očekával, nebo zkrátka nestačila. Jistě ho podporoval přítomný Bedřich ze Strážnice, nicméně možná byl z významných členů čáslavského sjezdu také jediný.

Zaměříme pozornost na to, jakou nezákonnou činnost Ondřej prováděl. Amedeo Molnár ve své biografické studii o Bedřichovi ze Strážnice napsal, že bývalý hejtman tábořské domácnosti obce kradl a loupil především na statcích Mikuláše Trčky z Lípy, mocného člena hejtmanské rady Čáslavského kraje.⁵² Ačkoliv autor šířeji nerozvedl, jak k takovému úsudku došel, jeho závěry převzala část historické obce.⁵³ Pokud se na celou záležitost podíváme blíže, můžeme s tímto názorem souhlasit. Trčka získal během majetkových přesunů po husitské revoluci mimo jiné tři vesnice poblíž Kutné Hory, patřící původně pražské kapitule, a to Křesetice, Krupou a Chrást (minimálně část Křesetic ovšem držel ve sledované době Beneš z Mokrovous).⁵⁴ Tyto vsi přímo sousedily s paběnickým panstvím, Keřského tvrz v Úmoníně ležela hned vedle. Lze si představit, že se i vícekrát staly cílem nájezdů Ondřejových mužů, kteří na nich olupovali Trčkovy poddané, vymáhali po nich holdy, odháněli jejich dobytek, možná jímali vězně za účelem získání výkupného (tzv. *šacuňk*) a ničili jejich majetky ohněm.

49 Jak výstižně podotkl M. ŠANDERA, *Bedřich ze Strážnice*, s. 5.

50 SLČ-G, s. 165.

51 Ibidem. Ke kontextu srov. R. URBÁNEK, *Věk poděbradský I*, s. 763–765; M. ŠANDERA, *Hynce Ptáček*, s. 95.

52 Amedeo MOLNÁR, *Na rozhraní věků. Cesty reformace*, Praha 1985, s. 90.

53 Srov. kupříkladu P. ČORNEJ, *Lipanská křižovatka*, s. 240; D. PAPAŽÍK, *Jan Čapek*, s. 194–195; M. ŠANDERA, *Bedřich ze Strážnice*, s. 8.

54 Lenka DVOŘÁKOVÁ, *Trčkové z Lípy na přelomu 15. a 16. století*, Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica 1, Studia historica 14 (Proměny feudální třídy v Čechách v pozdním středověku), 1976, s. 115. Na tyto církevní statky se sice nedochoval žádný zápis, ale je pravděpodobné, že je Trčka získal s ostatními církevními zástavami v letech 1436–1437. K držbě Křesetic Benešem z Mokrovous srov. *Žaloba kněze Bedřichova i páne Jiříkova s odpory (Spor kněze Bedřicha ze Strážnice s poděbradskou jednotou pro porušování zemského míru, urážky na cti a zrádcovství)*, SOA v Třeboni, f. Historica Třeboň, inv. č. 1614, sign. 1216, f. 3v.

Nadto Keřský patrně loupil i na silnicích, stejně jako dříve Jan Roháč. Nicméně svoje skutky nepáchal jen na nich a na Trčkových statcích. Martin Musílek se domnívá, že za pozdějším tvrdým postupem Jana Hertvíka z Rušínova proti někdejšímu táborskému vojevůdci mohla stát ještě jedna skutečnost. Tvrz v Paběnicích se vzdušnou čarou nacházela jen přibližně 20 kilometrů od hradu Lichtenburka (Lichnice). Keřského loupeživé výpravy se zřejmě dotýkaly také Hertvíkových statků a poddaných, což si krajský hejtman zajisté nechtěl nechat líbit.⁵⁵ Je skutečně možné, že Ondřej „*kradl a lúpil*“ i na Hertvíkově zboží. Svými nájezdy patrně obtěžoval i další šlechtická panství (např. žlebské panství Jiřího z Dubé a Vízmburka) a eventuálně činil škody i blízké Kutné Hoře nebo Čáslavi a jejím obyvatelům. Prostředky k tomu jistě měl.

Zkusme se zamyslet nad příčinami, jež přivedly bývalého hejtmana hradištské obce na dráhu, která skončila až na popravišti. Zde se propojuje několik aspektů. Konec husitských válek a vývoj poměrů v polipanském období vzal mnohým husitským vojevůdcům společenské postavení, moc, prestiž i jistou obživu. Přední hejtmani jako Keřský se rázem ocitli mimo dominující mocenské struktury.⁵⁶ V předchozí kapitole bylo napsáno, že Ondřej nezaujímal v rámci východočeského landfrýdu významné postavení, což lze vysvětlit skutečností, že v této době nejspíše již ve velké míře loupil a kradl na cizím zboží, a tak do landfrýdní strategie ani nemohl zapadat. Ale mohlo tomu být i jinak – co když Ondřej „*kradl a lúpil*“ právě proto, že se odmítal smířit se ztrátou svého někdejšího statusu? Je pravděpodobné, že se jeho kořistnické motivy prolínaly s osobní mstou za předešlá příkoří, ať už skutečná či domnělá.⁵⁷ Msta a obrana porušené cti tak mohly tvořit jedny z hlavních pohnutek Keřského činů.⁵⁸ Dle dobového zvykového práva by to jeho činům vlastně dodávalo jistý punc legality a legitimacy.⁵⁹ Bylo by to jedno z možných vysvětlení, proč útočil na především Hertvíkovy a Trčkovy statky, jimž mohl klást za vinu ztrátu svého dřívějšího postavení.

K tomu přistupuje druhý aspekt. Ondřej byl po celou dobu svého působení v táborském bratrstvu zvyklý na páchání krádeží, loupeží a dalších násilných činů. Pro něj to představovalo zažitý způsob obživy. Lze si proto položit spekulativní otázku, jak by se choval v případě, že by jeho revoluční zisky byly větší než jedno uchvácené panství a k tomu dvě vesnice navíc. Věnoval by se i nadále krádežím a loupežím na statcích jiných? Hypotetickou odpověď nám naznačují Bedřich ze Strážnice a Jan Hertvík z Rušínova.

55 M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 263.

56 Jak zdůraznil Zdeněk BERAN, *Mír, válka a násilí v právním a společenském vědomí české nobility v poděbradské době*, in: Martin Šandera – Zdeněk Beran a kol., *Poděbradská éra v zemích České koruny*, Praha 2016, s. 128.

57 Ibidem, s. 127–128.

58 K principu cti a její obrany srov. idem, *Mír a násilí v kontextu proměn společenského řádu pozdně středověkých Čech*, habilitační práce, FF UJEP, Ústí and Labem 2019, s. 11–12, 42–43.

59 K institutu záští, odpovědi a jejich legitimacy srov. ibidem, především s. 31–66.

Ačkoliv první z nich byl členem hejtmanské rady na Kouřimsku, nebránilo mu to vést spory s Janem Sádlem s Kostelce a později si vzájemně plenit statky s Benešem z Mokrovous. Na konci 40. let se tábořský kněz dostal do otevřeného konfliktu s Poděbradskou jednotou, jejímž jedním z reprezentantů Hertvík byl. Nedílnou součástí tohoto sváru se staly násilné holdy, vybíjení či vypalování vesnic, útlaky poddaných či neprávoplatné zábory majetků.⁶⁰ Dokonce i Jan Hertvík společně Jiřím z Dubé a Vízmburka (ten byl také jedním z landfrýdních signatářů, jenž pomocí zástav dosáhl velkého majetkového zisku) „zholdovali“ několik Bedřichových vesnic.⁶¹ Je to tím zajímavější, že obě strany sporu se odvolávaly na landfrýdní ustanovení, i když každá se snažila jejich ustanovení využít z vlastního úhlu pohledu a ve svůj prospěch. Vidíme zde fungování landfrýdních úmluv v reálném životě.⁶² O chování signatářů východočeského landfrýdu si nemůžeme dělat iluze. I sám čáslavský hejtman a další významné osoby byli ochotni sáhnout k násilnostem a porušovat body landfrýdní smlouvy. Ne vždy bylo konání stoupenců Jiřího z Poděbrad čestné a motivováno dobrým úmyslem.⁶³ Stejně jako Ondřej se výše jmenovaní muži účastnili aktivně bojových akcí během revoluce, a proto jim ani přes jejich majetkové zisky nebylo zatěžko sáhnout v případě potřeby ke zbrani. Dá se oprávněně předpokládat, že Ondřej by se loupení a krádežím nevyhýbal ani v případě, že by držel větší a bohatší panství než to paběnické. Ztělesňoval bojovníka každým coulem, a naučených zvyků a postupů bylo těžké se vzdát.

K tomu se přidává třetí hledisko. Ondřej disponoval bojovou družinou, kterou bylo třeba patřičně zaopatřit. Její část patrně stále tvořili zkušení muži prostého původu, kteří během revoluce působili pod radikálními husitskými svazy a po Lipanech se Čapkem a Keřským ukryli v Kolíně. K nim se snad přidružovali i někteří nižší šlechtici z okolí Paběnic. Jedním z nich mohl být Aleš ze Soutic, o němž ještě bude řeč. Svoje družiníky Ondřej rozmístil po svých třech tvrzích (Paběnice, Úmonín a Březová), nejspíše i na některých dvorcích náležejících k paběnickému zboží. Držba tří opevněných objektů, z nichž Paběnice se blížily spíše hradu, či hrádku, Keřského řadila

60 M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 269–287.

61 *Ibidem*, s. 284.

62 *Ibidem*, s. 282–283.

63 *Ibidem*, s. 287.

k předním držitelům takových sídel v rámci Čáslavského kraje.⁶⁴ Zde se nabízí jedno z možných vysvětlení, proč z relativně malého panství dokázal po několik let sužovat statky svých sousedů. Se závěrem husitských válek a koncem loupežení na Zikmundově zboží se Keřskému ztenčily možnosti, jak zajistit financování svých bojovníků. Vybírání poddanských dávek či občasné holdy zřejmě nestačily k pokrytí nákladů na jejich vyživování. Pravděpodobně i to byl jeden z důvodů, proč Ondřej společně se svým bratrem prodali ves Štítary knězi Bedřichovi za 80 kop grošů, aby rychle získali hotovost. To představovalo pouze krátkodobé řešení. Prostředky bylo nutné sehnat jinde. Snad i proto začal Keřský a jeho družiníci kolem roku 1440 krást, loupit, vymáhat holdy a šacovat ve větší míře než předtím, což jim zajistilo okamžitý přísun prostředků.⁶⁵ Z Ondřejova pohledu to možná vypadalo jako nezbytné řešení, avšak ve výsledku ho to stálo život.

Okolnosti Ondřejovy smrti

Od roku 1441 nemáme po dalších pět let o Keřském žádné zprávy. Ty se objevily až v průběhu roku 1446 a souvisely s událostmi předcházejícími jeho smrti. Co během těch pěti let Ondřej dělal? Přesnou odpověď neznáme, ale vzhledem k okolnostem závěru jeho života můžeme celkem spolehlivě odhadnout, čemu se věnoval. I přes své obavy v průběhu čáslavského landfrýdního sněmu v srpnu 1441, že bude hnán k zodpovědnosti, očividně nadále loupil na statcích svých sousedů. Logicky se z obav o svou bezpečnost neúčastnil žádných dalších landfrýdních sjezdů. I to je příčina, proč uniká pozornosti písemných pramenů.

Vystává otázka, proč proti němu landfrýdní vojsko v průběhu dalších měsíců po skončení čáslavského sněmu nezasáhlo. Vždyť v roce 1442 hotovost Hradeckého kraje zahnala z okolí Jičína loupežící Vartenberky a hned následujícího roku orgány landfrýdu donutily Beneše z Mokrovous propustit zajatého Haška z Valdštejna.⁶⁶ O zásahu proti Janu Koldovi už byla řeč. Můžeme se domnívat, že k výpravě proti Ondřejovi nedošlo hlavně proto, že část signatářů landfrýdu Keřského zkrátka

64 Srov. Z. BERAN, *Čáslavský landfrýd*, s. 101–102, který provedl soupis osob, které držely alespoň část tvrze v Čáslavském kraji k roku 1440. Autor tyto osoby rozdělil do skupin, kdy první místo zaujali ti, co v kraji vlastnili více než jeden hrad, druhé místo obsadili držitelé jednoho hradu a více tvrzí, třetí disponovali jedním hradem, nebo jeho částí, čtvrtí pak více než jednou tvrzí (tam spadal i Keřský), pátá skupina držela přesně jednu tvrz a konečně poslední šestá jen část tvrze. Poslední dvě skupiny byly nejpočetnější. Z celkových více než osmi desítek jmen, které autor zachytil, patří Ondřej do první pětadvacítky.

65 Podobně soudí rovněž M. ŠANDERA, *Východní Čechy*, s. 595, že narůstající hmotnou tíseň Keřský řešil loupeživými nájezdy na statky svých sousedů.

66 M. ŠANDERA, *Spojené východočeské landfrýdy*, s. 120. K zásahu proti Mokrovouskému srov. P. KRÍŽEK, *Beneš z Mokrovous*, s. 52.

podporovala. To by asi nestačilo, pokud by neměl oporu alespoň u některých významných východočeských činitelů. A tu Keřský stále nacházel u Bedřicha ze Strážnice, což bylo v danou chvíli rozhodující. Lze usuzovat, že právě podpora ze strany kolínského pána bránila landfrýdním orgánům, aby Ondřeje ztrestaly. Představitelé Časlavského kraje si nemohli být zcela jisti, jak by v té době stále mocný kolínský pán zareagoval na intervenci landfrýdního sboru proti svému blízkému spojenci.

Vztahy mezi bývalými husitskými veliteli nezřídka procházely turbulentním vývojem, a nejinak tomu bylo i u Bedřicha a Ondřeje. Z listu Oldřicha z Rožmberka vydaném po 6. červenci 1446 se dozvídáme, že dosavadní spojenci se před tímto datem dostali do ostré rozepře („*kněz Bedřich s Kerským svadili se a v tom sobě veliké škody s obú stranú činili, pálece sobě i jinak všelikterak*“).⁶⁷ Bohužel není známo, čeho přesně se jejich spor týkal. Mohla by nám ovšem pomoci analogie s jiným svárem, který měl Bedřich s Benešem z Mokrovous. Oba byli blízcí sousedé, neboť Benešův Malešov je vzdálen od Kolína necelých 15 kilometrů. Zatímco ještě v roce 1440 je najdeme v jednom táboře, kdy se snažili prosadit polskou kandidaturu na český trůn,⁶⁸ o několik let později se dostali do konfliktu. V něm nejspíše šlo o ves Chlístovice, jež byla součástí sionského panství. Vesnici držel Bedřich, ale zápis od Zikmunda na ni měl údajně Beneš z Mokrovous.⁶⁹ Jaké škody si znepřátelení protagonisté působili, lze vyčíst z Benešovy stížnosti, kdy před landfrýdními činovníky obviňoval kolínského pána, že „*mi jest pobral a mé chudé lidi zlúpil zlodějsky na úsvitě... i zahubil mie tak nešlechtně, mé krávy i svině ze dvora vyhnali... Potom ve všech vesnicích mých pobrali šaty mužóm i ženám i dětem a jiné domovité věci, skota kravieho pohlavie více než XV kop vzali, ovec několik set a dva tisíce, koní více než tři kopy, sviní několik kop, ješto jest toho všeho viac než za tisíc kop škody... Item potom hrozil mi lidem pálením k holdu je tiskna, až mi třem člověkom spálil v Křeseticích*...“⁷⁰ Ačkoli s největší pravděpodobností šlo o nadsazené počty, ilustruje to, jak takové násilné činy mohly vypadat. Podobné útrapy si jistě působili i Keřský a kolínský pán.

Třebaže hlavní příčina nepřátelství mezi Bedřichem a Ondřejem zůstává skryta,⁷¹ pokusme se nastínit různé možnosti. Rovněž Martin Musílek se nedávno zamýšlel nad

67 *Listář a listinář Oldřicha z Rožmberka* (dále jen LOR) III. 1445–1448, ed. Blažena Rynešová, Praha 1937, s. 116, č. 163.

68 A. MOLNÁR, *Na rozhraní věků*, s. 73–75.

69 Srov. ibidem, s. 90–93; M. ŠANDERA, *Bedřich ze Strážnice*, s. 8; M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 272–276.

70 *Žaloba kněze Bedřichova i páně Jiříkova s odpory*, f. 3v. Větší část této zprávy cituje rovněž A. MOLNÁR, *Na rozhraní věků*, s. 92–93. K jejímu kontextu srov. M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 284–285.

71 Jak výstižně napsal P. ČORNEJ, *Kam sahá paměť*, s. 333. Autor zdůraznil, že Ondřej provozoval svou kriminální činnost v Časlavském kraji sahající až k Bedřichovu Kolínu.

příčinami střetu obou bývalých hejtmanů táborských vojsk.⁷² Pracuje v zásadě se třemi alternativami. Jednak to mohly být nevyřízené pohledávky, které si vůči Bedřichovi nárokoval Keřský po ztrátě Kolína, za druhou možnost pokládá spor o tvrz v Paběnicích, kterou sice obýval Ondřej, ale prý ještě v roce 1435 byla zahrnuta do Bedřichova kolínského panství. A konečně předmětem neshod mohl být dvůr ve vsi Zibohlavy, která sice náležela Ondřejovu bratru Matějovi, nicméně roku 1437 ji Bedřich dostal od panovníka do zástavního držení. Podívejme se na tyto varianty blíže.

Třetí alternativa se nezdá příliš pravděpodobná, neboť Matěj se sice po Zibohlavech psal, ale to nutně neznamená, že držel celou ves. Mohl v ní držet také jen dvůr, podobně jako jiné dva získal (jako zástavu) ve stejné vsi kněz Bedřich.⁷³ Příčinou konfliktu zřejmě nebyl ani předpokládaný spor o tvrz v Paběnicích. Je totiž pouze spekulace, že ta byla v písemnosti z listopadu 1435 zahrnuta do Bedřichova kolínského panství. V příslušné listině se pouze píše o tom, že příměří s Rožmberkem a obcí Českých Budějovic se vztahuje na táborskou obec, její posádky a služebníky, Příběnice a Příběničky, Kolín a Paběnice. Z toho nezbytně nevyplývá, že by paběnická tvrz spadala pod kolínské panství. Na druhou stranu je nezpochybnitelným faktem, že paběnické zboží držel Ondřej úchvatem na úkor právoplatného majitele, jímž byl Jan Kaplíř ze Sulevic. Nemáme ovšem důkazy ani náznaky, že by se Bedřich nějakým způsobem v této záležitosti angažoval.

Pravděpodobnější se jeví být nevyřízené pohledávky, které si vůči Bedřichovi nárokoval Keřský po ztrátě Kolína. Nic bližšího o tom nevíme, ale paběnické panství tuto ztrátu určitě nemohlo zcela vykompenzovat a možná se Ondřej začal domáhat na Bedřichovi nějaké další náhrady. Můžeme k tomu přidat ještě jednu alternativu, a tou jsou naopak Bedřichovy pohledávky vůči Ondřejovi. Když v listopadu 1436 uzavíral císař Zikmund s Bedřichem úmluvu o Kolín, táborský kněz se zavázal, že nahradí škody, které Keřský do doby, než se poddá Lucemburkovi, na panovníkově majetku způsobí.⁷⁴ Je možné, že se oba bývalí táborští vojevůdci dohodli, že Ondřej Bedřicha ze jeho předchozí pomoc odškodní. Víme, že na přelomu let 1449 a 1450 se Bedřich dostal do velkých hospodářských potíží, jelikož vydržování jeho ozbrojenců stálo nemalé prostředky, které nedokázaly pokrýt ani výnosy středně velkého královského města včetně jeho venkovského zázemí.⁷⁵ Lze si představit, že počátky finanční tísně kněze

72 M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 261, 628. Nadto podotkl, že Ondřej kradl a loupil na statcích svých sousedů – Bedřicha ze Strážnice, Hertvíka a Trčky. Na základě Rožmberkova listu se zdá pravděpodobné, že na Bedřichovo zboží Keřský začal útočit až před létem 1446, kolínský pán mu oplácel stejnou mincí.

73 Srov. AČ I, s. 528, č. 185.

74 AČ VI, s. 438, č. 41.

75 M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 285–286.

Bedřicha nastaly o několik let dřív a kolínský pán se jim snažil čelit i tím, že na základě nějaké starší dohody s Ondřejem se na něm snažil domáhat odškodnění za to, že mu před deseti lety pomohl. Je to samozřejmě pouhá spekulace. A konečně mohlo být předmětem střetu nějaké zboží, na které si činili nárok oba – podobně jako v případě Chlístovic, o něž se Bedřich přel s Benešem z Mokrovous. Lze učinit tento závěr: přestože hlavní příčina nepřátelství mezi kolínským pánem a Ondřejem je zahalena tajemstvím, podle všeho spočívala v nějakém nenaplněném majetkovém nároku a z toho se odvíjejícího sporu.

Vzájemný konflikt obou mužů gradoval. Bedřichovi pomohla i hotovost Časlavského kraje v čele s Janem Hertvíkem a spojená vojska oblehla Ondřejovo rezidenční sídlo. Oldřich z Rožmberka v psaní Kašparovi Šlikovi, datovaném po 6. červenci 1446, dosavadní průběh akcí před tvrzí v Paběnicích popisoval následovně: *„Noviny dávámť věděti: že kněz Bedřich s Kerským svadili se a v tom sobě veliké škody s obú stranú činili, pálece sobě i jinak všelikterak, a tak že kněz Bedřich vzal sobě ku pomoci Hertvíka i jiné z toho kraje a lantfrídu, kterýmiž vládnú, chtě obehnati Kerského na Pabianicích, a tak na obehnánie učinil jim Kerský škodu na lidech, že zbitých a zraněných na třech vozích na Colín vezli. A Kerský také naději v některých té strany má, že jeho neopustí, ale že jemu pomocni budú. A kněz Bedřich před obležením poslal na Tábor, aby jemu Chmelíka, pušek i jiných děl pójčili; a jedni jemu pójčiti chtěli a druzí nedali, aniž pójčili, tak že veliká róznice mezi nimi samými na Táboře byla. A tak druzí z rady i z úřadáv ssazeni. I móžeš rozuměti, že dum satanas satanam eicit, quomodo stabit regnum eius? Žeť by dobře bylo, abychom jedno sami chtěli, a tak dlúho nespali.“*⁷⁶

Z psaní českokrumlovského pána, jenž bedlivě sledoval dění na českém východě a o tamějších událostech byl velmi dobře zpraven, vyplývá několik skutečností. Když se Ondřej znepřátelil s Bedřichem, vrcholní představitelé Časlavského kraje konečně získali dlouho hledanou příležitost, jak Keřského ztrestat. Byl shledán rušitelem pokoje, neboť porušil článek dva landfrýdního zápisu.⁷⁷ Pán na Kolíně si uvědomoval, že dobývání Paběnic nebude jednoduchá záležitost. Poněvadž ani on, ani oddíly landfrýdníků nedisponovali děly větší ráže, poslal už v předstihu na Tábor žádost, aby mu je tamní obec zapůjčila. Žádal v první řadě Chmelíka, dělo s velkou ráží, vyrobené v době Václava IV., a některá menší děla.

Nevíme zcela přesně, kdy obléhání začalo, ale přibližné datum se dá odvodit. Jednak plyne z Rožmberkova listu, ač není datován, a především ze zprávy Starých letopisů českých. Kašpar Šlik, kancléř římského krále Fridricha III., poslal jihočeskému magnátovi

76 LOR III, s. 116, č. 163.

77 Ke druhému článku landfrýdní smlouvy srov. pozn. 29.

psaní dne 6. července 1446.⁷⁸ Oldřich na ně odeslal odpověď ve chvíli, kdy dobývání Keřského tvrze bylo již v plném proudu. Pak tu máme zprávu Starých letopisů, jež obležení Paběnic líčí jako landfrýdní zásah proti Ondřejovi kvůli jeho nezákonnému chování. O sporu s Bedřichem nereferuje a do čela krajského vojska staví Mikuláše Trčku z Lípy: „*Téhož léta [1446 – poznámka autora] po svatém Petru a Pavlu [29. června – poznámka autora] obehnali tvrz Keřského, Paběnice, pro krádež Trčka s tím krajem čáslavským...*“⁷⁹ Z relace Starých letopisů můžeme dovodit, že obléhání začalo buď ještě poslední červnový den, nebo hned na začátku července.⁸⁰

Nelze určit, kolik Ondřejových lidí Paběnice bránilo, ale jejich počet můžeme odhadovat určitě na několik desítek. Není známo kolika bojovníky disponoval tábor obléhatelů, dá se však předpokládat, že se jednalo o nižší stovky mužů. Bedřichův předpoklad, že obléhání Paběnic nebude snadná věc, se ukázal jako oprávněný. Ondřej a jeho muži byli ostřílení bojovníci a nehodlali se jen tak vzdát. Ostatně Paběnice nechal obléhat již císař Zikmund roku 1436, Keřský tehdy odolával, dokud nebyla celá věc vyřešena smírně díky Bedřichově intervenci u panovníka. Cennou zkušenost nyní Ondřej využil při obraně před silami landfrýdu a kolínského pána. Rožmberk v listu píše, že zabité a zraněné vezli na Kolín na třech vozech, bylo jich tedy pravděpodobně pár desítek. Protože byli vezeni do města na Labi, lze soudit, že paběničtí obránci zasáhli zejména Bedřichovy oddíly.

Bez zajímavosti není ani následující Oldřichova zmínka: „*A Kerský také naději v některých té strany má, že jeho neopustí, ale že jemu pomocni budú.*“ Povšiml si jí Martin Musílek, připomínající, že tuto zprávu dosavadní bádání přehlíželo.⁸¹ Vyládá ji tak, že za Keřským stáli někteří signatáři landfrýdu z Čáslavského kraje (aniž jmenuje někoho konkrétně).⁸² S tím lze souhlasit, bývalého táborského hejtmana snad zároveň podporovali někteří dalšího šlechtici z východočeských krajů, kteří přímo nepatřili k signatářům ustavujícího landfrýdního zápisu. Jedním z nich mohl být Aleš ze Soutic. Ten je v dubnu 1446 doložen jako držitel tvrze v (Červených) Janovicích.⁸³ Právě na Janovice po dobytí Paběnic Ondřej utekl a ještě jednou se tam pokusil vzdorovat vojsku landfrýdu. Obě tvrze od sebe byly vzdálené méně než čtyři kilometry. Mezi Keřským a Alešem patrně existovaly užší vazby, plynoucí nejen z geografické blízkosti jejich statků. Zčásti by tomu mohl nasvědčovat fakt, že Jan Čabelický ze Soutic,

78 LOR III, 113–115, č. 162.

79 SLČ-G, s. 191.

80 Kupříkladu A. MOLNÁR, *Na rozhraní věků*, s. 90; P. ČORNEJ, *Lipanská křižovatka*, s. 240 a D. PAPAJÍK, *Jan Čapek*, s. 195 soudí, že obléhání Paběnic začalo ještě v červnu. Naopak M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 261 jeho začátek klade do července.

81 Ibidem, s. 262.

82 Ibidem.

83 AČ XXXVII/2, s. 1255, č. 16: „...slovutného panoše Alše z Sútíc seděním v Janovicích...“.

pocházející ze stejného rodu jako Aleš, se stal jedním z poručníků Keřského dětí. Čabelický zastával funkci spoluhejtmana Kouřimského kraje (společně s Hyncem Ptáčkem z Pirkštejna) a kutnohorského mincmistra. Byl jednou z klíčových postav východočeského landfrýdu, vždy stál věrně po boku Hynce Ptáčka a po jeho smrti i Jiřího z Poděbrad.⁸⁴ Fakt, že byl poručníkem Keřského potomků, může vypadat na první pohled překvapivě, uvážíme-li peripetie vztahů mezi některými významnými činiteli východočeských krajů a Ondřejem. Zřejmě můžeme uvažovat o vzájemných sňatcích či jiných spojeních mezi Ondřejovou rodinou a Soutickými, proto Čabelického spatřujeme v roli poručníka potomků bývalého tábořského hejtmana. Poněvadž však kutnohorský mincmistr byl plně loajálním členem Ptáčkovy strany, sotva lze spekulovat o tom, že by i on náležel mezi ty, od kterých si Keřský mohl slibovat podporu.

Naopak druhého z poručníků Keřského dětí, Kuneše Rozkoše z Dubé, patrně mohl jihočeský magnát řadit k těm, kteří Ondřeje „*neopustí, ale že jemu pomocni budú*“. Kuneš zakoupil roku 1443 hrad Kostelec s celým panstvím. Z hradu, ležícího nad řekou Sázavou, je dnes zřícenina známá pod názvem Zbořený Kostelec. Pán z Dubé se na konci 40. let stal odpůrcem poděbradské strany. Ta nadvakrát jeho hrad oblehla (v letech 1449 a 1450), druhé obléhání bylo úspěšné a Kostelec byl dobyt. Rozkoš o něj i s celým panstvím přišel, marně soudní cestou usiloval o jeho navrácení.⁸⁵ Ani v jeho případě není zcela jasné, proč se stal poručníkem Ondřejových dětí. Stejně jako v případě Čabelického lze uvažovat o tom, že to bylo kvůli těsnějším vazbám mezi pánem z Dubé a Keřským.

A konečně jedním z Keřského podporovatelů mohl být též Beneš z Mokrovous. O sporu mezi ním a Bedřichem již byla řeč. Jejich svár gradoval přímo v ležení před Paběnicemi v létě 1446. Beneš si o několik let později stěžoval na tábořského kněze těmito slovy: „*Než u Pabjenic tu jest na mě svévolně z pychu puotku učinil pravě, že sem hubený a mizerný... I pověděl sem, že jest ze všech řáduov vystúpil proti Bohu a k hanbě vsie této zemi. Při tom jest bylo mnoho dobrých lidí v páně Trčkově stanu... Než hned po obědě hajtman pan Hertvík s svú radú i jinými dobrými lidmi přikázali jemu i mně, abychom pokoj měli a na lamfrýd pomněli a jej tak zachovali, jakož jsme se v něm zavázali. V tom jich rozkázanie já sem ctně, dá-li Buoh, zachoval, ale on Bedřich zapomenul své cti a tak těžkého v lamfrýdu pod mnohými pokutami zavázanie.*“⁸⁶ Ačkoliv v celém dokumentu nikde nezazní Ondřejovo jméno, ani to, proč se sešli činitelé landfrýdu

84 K roli Jana Čabelického pro východočeské uskupení srov. M. ŠANDERA, *Hynce Ptáček*, passim.

85 Ke Kunšovi srov. František DVORSKÝ, *Ostarožitném panském rodě Benešoviců. Část I. o Benešovicích – vyjímaje rod pánů z Kravař*, Brno 1907, s. 47–49 a František ZÁRUBA, *Zbořený Kostelec*, *Castellologica bohémica* 9, 2004, s. 180–181. O Kunšovi Rozkošovi zatím nevznikla žádná biografická studie, ač šlo o osobnost bezpochyby zajímavou.

86 *Žaloba kněze Bedřichova i páně Jiříkova s odpory*, f. 3v. Stejnou pasáž citovali ve svých pracích A. MOLNÁR, *Na rozhraní věků*, s. 91, a po něm i M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 273. V jejich transkripci se vyskytuje několik drobných nepřesností.

před Paběnicemi, je jasné, že Beneš a Bedřich se dostali do hádky ve stanu Mikuláše Trčky právě při obléhání Keřského v červenci 1446. Amedeo Molnár, jehož závěry převzal i Martin Musílek, se domníval, že Beneš zřejmě buď vyslovil výhrady k doposud nepřiliš úspěšnému válečnému podniku, do něhož se mu nechtělo, nebo možná Bedřichovi vytkl, že zneužívá landfrýdní solidarity.⁸⁷ Benešovy statky sousedily přímo s paběnickým panstvím, jeho účast během tažení se jeví jako logická. Jak bylo zmíněno výše, můžeme předpokládat, že hlavním předmětem konfliktu mezi kolínským pánem a Mokrovouským byla ves Chlístovice, zároveň se ale Benešovi nemuselo zamlouvat Bedřichovo počínání vůči Keřskému. Pokud si Bedřich vzal kvůli svému soukromému střetu s Ondřejem na pomoc landfrýdní vojsko, mohl se Beneš obávat, aby se kolínský pán nepokusil zopakovat něco podobného kvůli sporu o Chlístovice.⁸⁸ Pohybujeme se však jen v rovině spekulací.

Nevíme ani, jakým způsobem chtěli Rožmberkem zmiňovaní Ondřejovi spojenci někdejšímu husitskému hejtmanovi pomoci. Zda tím, že se pokusí intervenovat v jeho prospěch u Hertvíka a Trčky, aby se vůči němu zachovali shovívavě, nebo dokonce snad chtěli Ondřejovi pomoci vojensky. Pokud by přicházela v úvahu druhá varianta, mohl to být jeden z důvodů, proč se Keřský snažil tak dlouho odolávat obláhatelům. Možná čekal, že během této doby ho někdo z jeho spojenců vojensky podpoří. Ale to se nacházíme zcela v oblasti dohadů.

Zajímavý byl i přístup obce na Hradišti. Třebaže Ondřej nebyl jejich hejtmanem už dlouhých 12 let, část táborských měšťanů stále nechtěla proti svému bývalému vůdci vystoupit a půjčit Bedřichovi jím žádané zbraně. Jak Šlikovi líčil Rožmberk, dokonce kvůli tomu „*veliká różnice mezi nimi samými na Táboře byla. A tak druzíz rady i z úřadov ssazení*“.⁸⁹ Celá záležitost mimo jiné dokládá, že Ondřej nebyl přinejmenším částí hradištské obce považován za zrádce od Lipan. V opačném případě by asi neměli představitelé města problém Bedřichově žádosti vyhovět. Ondřej jistě udržoval nějaké styky s Tábořskými i po roce 1434 a alespoň u některých z nich si uchoval dřívější autoritu.⁹⁰

Každopádně při zprávách o všech těchto událostech si mohl jihočeský magnát mnout ruce. Vnitřní rozbroje mezi kališníky v landfrýdu i na Táboře, které přirozeně

87 Ibidem.

88 Beneš z Mokrovous původně nepatřil mezi signatáře východočeského landfrýdu a příliš nezapadal ani do landfrýdní koncepce, ale postupně se s Poděbradovou stranou sblížoval, srov. Z. BERAN, *Držba opevněných sídel*, v tisku.

89 F. ŠMAHEL, *Tábor I*, s. 438 připomněl, že změny v tábořské městské radě na přelomu června a července 1446 nelze nijak postihnout, neboť v červenci končilo funkční období předcházející rady.

90 M. ŠANDERA, *Bedřich ze Strážnice*, s. 8 udává, že kolínský pán ještě v roce 1448 vyčítal Tábořským jejich dřívější neochotu pomoci mu proti Ondřejovi.

reformní stranu oslabovaly, dělaly katolickému šlechtici nefalšovanou radost. I proto připojil na závěr svého psaní latinský dovětek „*dum satanas satanam eicit, quomodo stabit regnum eius*“. V historické produkci bývalá tento výrok obvykle překládán takto: „*Vyhání-li satan satana, je s nimi konec*“⁹¹ či „*Když satan vyhání satana, je konec s jeho královstvím*“.⁹² Jen pro pořádek uvedme, že se jedná o parafrázi výroku z Nového zákona (Mt 12, 26). Pokud však českokrumlovský pán očekával, že se z těchto půtek v kališnickém táboře rozhoří nějaký větší boj uvnitř reformní strany, musel být zklamán.⁹³

Při obléhání Ondřejovy tvrze se velmi angažoval především Mikuláš Trčka z Lípy. Dle zprávy Starých letopisů byly v pátek 22. července, tedy po více než třítýdenním obléhání, navzdory tuhému odporu obránců Paběnice dobyty. Podobně jako v květnu 1434 se Keřskému se podařilo s několika svými bojovníky uniknout, což znovu dokazuje jeho vojenské schopnosti. Celá relace Starých letopisů o dobývání paběnického sídla zní takto: „*Téhož léta po svatém Petru a Pavlu obehnali tvrz Keřského, Paběnice, pro krádež Trčka s tím krajem čáslavským, i dobyli jí, a sám ledva ušel s některými; a kolikozkoli jich tam zastihli, všechny zvěsili. Stalo se v pátek po Rozeslání apoštolův* [22. července – poznámka autora]“.⁹⁴ Jak v podobných případech bývalo zvykem, neurození obránci, kteří byli nahlíženi jako zločinci, končili na šibenici.

Dejme též slovo Václavu Hájkovi z Libočan, jenž přidal další detaily o Ondřejově útěku, třebaže ho nazval Janem: „*Roku toho Jan Keřský připojiv k sobě některé lotry i činil veliké loupeže v království Českém, a zvláště v kraji Čáslavském. Obyvatelé v tom kraji vytrpěti toho nemohouce, vzavše na to radu s hejtmanem svého kraje i s jinými, oblehli jej po svatém Petru ten den (Mikulášek Trčka s některými okolními zemany) na Paběnicích a leželi tu dvě neděli dobývajíce Paběnic. A on Keřský tu noc před svatou pannou Markýtou* [12. července – poznámka autora] *kázav sobě most spustiti, sám osmý jezdecky proskočil a ujel a tvrz dobyta na den svatých apoštolův Rozeslání* [15. července – poznámka autora], *a kteříž tam koli byli nalezeni, ty všechny kázali zvěsiti a tvrz vypáliti*“.⁹⁵ Část historické obce pokládá pasáž o tom, že Ondřej před pádem Paběnic uprchl se sedmi jinými, za věrohodnou.⁹⁶ Na rozdíl od Starých letopisů zkracuje Hájek obléhání ze tří týdnů na dva a Keřského útěk z obležených Paběnic datuje do noci před 13. červencem.

91 A. MOLNÁR, *Na rozhraní věků*, s. 90. Tento překlad převzali P. ČORNEJ, *Lipanská křižovatka*, s. 240 a M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 262.

92 F. ŠMAHEL, *Tábor I*, s. 259.

93 Rudolf URBÁNEK, *České dějiny III/2. Věk poděbradský II*, Praha 1918, s. 89.

94 SLČ-G, s. 191.

95 Václav HÁJEK z LIBOČAN, *Kronika česká*, ed. Jan Linka, Praha 2013, s. 976–977.

96 Například R. URBÁNEK, *Věk poděbradský II*, s. 89; A. MOLNÁR, *Na rozhraní věků*, s. 90; P. ČORNEJ, *Tajemství*, s. 240; D. PAPAŽÍK, *Jan Čapek*, s. 195 a další. August SEDLÁČEK, *Děje města Čáslavě*, Praha 1874, s. 83, a idem, *Hrady XII*, s. 263 převzal Hájkovo podání takřka v úplnosti.

Ondřej uprchl se zbytkem svých bojovníků na tvrz v (Červených) Janovicích, které v té době držel Aleš ze Soutic.⁹⁷ Landfrýdní vojsko v čele s Hertvíkem a Trčkou chtělo s Keřským skoncovat jednou provždy, proto ho zde opět oblehli. Tentokrát jim už neunikl. Podařilo se ho zajmout a byl vydán katovi, který bývalého táborského hejtmana stál. Opět nás o tom informují Staré letopisy: „*Potom pod časem týž Keřský na Janoviciech se zavřel; kteréhožto Trčka dobývati kázal, a pochopiv jeho, potom ho kázal stietí.*“⁹⁸ Hájkova kronika k tomu přidává menší podrobnosti, primárně tu informaci, že se Ondřej chtěl znovu zachránit útekem. Nevěděl ovšem, že je obklíčen, a proto byl zajat a nakonec popraven: „*Potom týž Keřský zavřel se na Janovičkách a Trčka ho opět kázal dobývati, kterýž opět chtěl proskočiti, ale nevěděl, že jest opleten* [tj. obklíčen – poznámka autora], *a tu jest jat a potom sťat.*“⁹⁹ Pokud Aleš skutečně Keřskému a jeho mužům dal k dispozici svou tvrz, nijak zvlášť mu to v rámci landfrýdního společenství neuškodilo, neboť i později ho vidíme stát pevně na poděbradské straně.¹⁰⁰

Je nejisté, kde byl Keřský popraven. V drtivé většině prací se můžeme dočíst, že se tak stalo v Čáslavi.¹⁰¹ Takový závěr je logický, neboť zásah proti Ondřejovi probíhal na území Čáslavského kraje, vedl ho krajský hejtman Jan Hertvík a Mikuláš Trčka, člen hejtmanské rady stejného kraje. A protože Čáslav byla „hlavním městem“ tohoto kraje, výkon spravedlnosti se nutně odehrával právě tam. Přesto je dobré zdůraznit, že žádný soudobý pramen neudává, kde k Ondřejově popravě došlo.¹⁰² Čáslav jako místo Keřského exekuce zmiňuje až barokní kronikář Tomáš Pešina z Čechorodu. Ve své zprávě očividně vycházel z Hájkovy kroniky, přidal k ní nové informace, třebaže chybně položil Ondřejovu smrt do roku 1444. Vyličil hejtmanův útěk z Paběnic na (Červené) Janovice, ani zde „*však Kerský, skrývající se v již jmenovaném hradě* [Janovicích –

97 A. SEDLÁČEK, *Hrady XII*, s. 131 se domníval, že Ondřejovi patřila i tvrz Červené Janovice (Janovičky). Patrně vycházel ze zprávy, že Ondřej po dobytí Paběnic utekl právě tam. Podobně soudili Josef VÁVRA, *Dějiny královského města Kolína nad Labem*, Kolín 1888, s. 80; M. ŠANDERA, *Spojené východočeské landfrýdy*, s. 115, a idem, *Bedřich ze Strážnice*, s. 8.

98 SLČ-G, s. 191.

99 V. HÁJEK z LIBOČAN, *Kronika česká*, s. 977.

100 Aleš ze Soutic se objevuje v seznamu účastníků poděbradské strany při dobytí Prahy v září 1448. Seznam je uložen v SOA Třeboni, f. Historica Třeboň, inv. č. 1380, sign. 1045. Roku 1466 král Jiří potvrdil Alešovi zástavní držbu pěti vsí patřících k sionskému panství a dalších majetků, srov. P. ČORNEJ, *Tajemství*, s. 361.

101 Srov. kupříkladu A. SEDLÁČEK, *Děje města*, s. 83; J. VÁVRA, *Dějiny královského města*, s. 80; Hugo TOMAN, *Husitské válečnictví za doby Žižkovy a Prokopovy*, Praha 1898, s. 131–132; A. MOLNÁR, *Na rozhraní věků*, s. 90; P. ČORNEJ, *Lipanská křižovatka*, s. 240; P. ČORNEJ – M. BARTLOVÁ, *Velké dějiny VI*, s. 81; D. PAPAJÍK, *Jan Čapek*, s. 195; M. ŠANDERA, *Spojené východočeské landfrýdy*, s. 115, 120; idem, *Východní Čechy*, s. 595; M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 262; Z. BERAN, *Držba opevněných sídel*, v tisku, a další.

102 Snad právě proto jako jeden z mála nejmenoval místo poprav y R. URBÁNEK, *Věk poděbradský II*, s. 89.

poznámka autora], do něhož utekl, nechtěl upustit od krádeží, loupeží a kořistění, znovu proti sobě popudil Trčku a další pány, které si předtím zneprátelil různými zločiny. Ti proti němu, nic netušícímu, znenadání obrátili zbraně a sevřeli hrad obležením. Ovšem on, zoufalý ze skrovného počtu svých druhů (neboť o málo dříve vyslal některé loupit a ti se ještě nevrátili), jakkoliv po nějakou dobu statečně odolával síle obléhatelů, nakonec přece, když se stále více přibližovalo nebezpečí, pojal úmysl uniknout stejně jako předtím. To se mu však nepodařilo, byl zadržen na útěku, odveden do Čáslavi a ztrestán mečem“.¹⁰³ Třebaže pozdním Pešinovým relacím není radno dávat příliš velkou váhu, v tomto případě lze vyslovit závěr, že Ondřej byl zřejmě skutečně popraven v Čáslavi.

Přesně ani nevíme, kdy Keřského zasáhlo ostří katovského meče. Ve Starých letopisech českých je napsáno, že po útěku z Paběnic „*potom pod časem týž Keřský na Janoviciech se zavřel*“. Z toho bychom mohli vyvozovat, že nemusel být na Janovicích obléhán těsně po svém útěku z Paběnic, ale až po nějaké době (to samé vyplývá i z Pešinovy zprávy). Nezdá se to však příliš pravděpodobné. Shromáždit landfrýdní vojsko byla věc náročná a Hertvík s Trčkou chtěli vyřešit záležitost s Keřským jednou provždy. Přesunuli oddíly jen o necelé čtyři kilometry dále k Janovicím. Na rozdíl od dobývání Paběnic jim trvalo jistě méně než tři týdny se janovické tvrze zmocnit. Už kvůli tomu, že Keřský nyní disponoval patrně mnohem méně obránci než u Paběnic. Bohužel neznáme roli Aleše ze Soutic a jeho bojovníků při tomto druhém obléhání. Po pádu Janovic, snad ještě ke konci července nebo začátku srpna 1446, byl Ondřej odveden do Čáslavi. Zde s ním jistě proběhl soudní proces a ve shodě s druhým článkem landfrýdní smlouvy („...*máme na ně i na jich statky a zbožie sáhnúti, jakožto na zhúbce zemské a zloděje*“) byl odsouzen, a to k trestu smrti. Nepomohlo mu ani to, že někteří signatáři východočeského landfrýdu a mnozí příslušníci táborské strany za ním ještě stáli. Před smrtí bezpochyby dostal příležitost vyzpovídat se a snad mu bylo umožněno sepsat závět.¹⁰⁴

Poněvadž byl šlechtického původu, „měl nárok“ na popravu mečem. V tomto ohledu dopadl „lépe“ než Jan Roháč, který byl se svými druhy odsouzen k smrti provazem. Na šibenici mohl člověk urozeného rodu skončit zejména v tom případě, dopustil-li se

103 Tomáš PEŠINA z ČECHORODU, *Mars Moravicus sive Bella horrida et cruenta*, Pragae 1677, s. 639: „...vero Kersky, in jam nominato castro, ad quod profugerat, delitescens, nec adhuc a furtis, rapinis & latrocinijis abstinere voluit, Trczkam & alios Nobiles, quos varijs malefactis infensos sibi reddiderat, denuo contra se provocavit: qui repente in eum nec opinantem arma verterunt, & castrum obsidionem cinxerunt. At ille paucitati suorum diffusus (haud multo enim ante, aliquos praedatum emiserat, qui non dum redierant) tametsi aliquandiu vim oppugnantium forti animo sustinuerit, postremo tamen, periculo magis ac magis appropinquante, de evadendo, ficut ante, consilium inijt. Quod tamen ei non successit, sed a fuga retractus, & Czaslaviam ductus gladio poenas luit.“

104 Například jako roku 1453 Janu Smiřickému ze Smiřic, srov. Jakub Jiří JUKL, *Jan Smiřický ze Smiřic. Vzestup a pád zakladatele slavného rodu*, České Budějovice 2012, s. 184–186.

četných loupeží a rušení zemského míru. Takový způsob popravby byl považován za obzvlášť nečestný, právě proto k němu v případě Roháče Zikmund sáhl, aby se na osobě pána ze Sionu pomstil za všechna příkoří, jež od českých kališníků v předchozích letech vytrpěl.¹⁰⁵ Třebaže Keřský mohl být kvůli svým předchozím činům „kandidátem“ na smrt oběšením, byla mu dopřána čestná smrt, což snad svědčí o opatrnosti landfrýdu a úzkostlivé snaze se vyhnout rozhořčení, které si dobře pamatovali po exekuci Jana Roháče. Nevíme ovšem zcela přesně, kdy Ondřej pod katovským mečem skončil. Vzhledem k tomu, že v takových případech většinou příslušné orgány postupovaly rychle, k Ondřejově odsouzení a popravě došlo nejspíše v řádu několika dní. Patrně byl popraven ještě během měsíce srpna roku 1446. Jistotu přirozeně nemáme.¹⁰⁶

Není známo, kde přesně se jeho exekuce odehrála. Pokud tomu skutečně bylo v Čáslavi, pak se v zásadě nabízejí dvě možnosti. Místem Ondřejova stětí mohlo být popraviště za městem, u cesty směrem k Filipovu. Vzpomínku na popraviště uchoval název Stínadla (či Na Stínadlech, případně U Stínadel), jak se tomuto místu dodnes říká.¹⁰⁷ Nebo existuje druhá alternativa, kdy krajští představitelé zvolili spektakulární způsob popravby a Keřský byl stát katem přímo na čáslavském náměstí (dnešní Náměstí Jana Žižky z Trocnova) veřejně před zraky měšťanů, a to i se všemi svými zbylými družiníky.¹⁰⁸ Pokud tomu tak bylo, mohlo to být pro výstrahu jeho případným pokračovatelům.

Nelze určit, kde Ondřej našel místo svého posledního odpočinku. V roce 1901 probíhal archeologický výzkum vedený Klimentem Čermákem a Václavem Vladimírem Jeníčkem v hlavním čáslavském kostele sv. Petra a Pavla, proslulého především konáním sněmu v roce 1421. Výzkum byl zaměřen na původní románský kostelík, který byl „inkorporován“ do gotického kostela a dodnes tvoří jeho sakristii. Při výzkumu byly mj. objeveny dvě bezhlavé kostry. Po prozkoumání krčních obratlů výzkumníci určili, že obě osoby byly státy. Jedna z nich tam ležela bez levé holeně, která byla i s kostí lýtkovou vykopána výše nad hrobem. Bylo patrné, že obě kosti byly za živa zlomeny a špatně srostly. Čermák s Jeníčkem dospěli k hypotéze, že by se mohlo jednat o hrobové místo Ondřeje Keřského.¹⁰⁹ Jde ovšem o spekulaci, kterou nelze

105 P. ČORNEJ, *Tajemství*, s. 344, 347.

106 M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 262 datoval Ondřejovu popravu do 22. července 1446. To je však datum, kdy byla dle Starých letopisů českých dobyta landfrýdním vojskem tvrz v Paběnicích.

107 A. SEDLÁČEK, *Děje města*, s. 157.

108 K tomu se přiklání například M. ŠANDERA, *Spojené východočeské landfrýdy*, s. 115, 120.

109 Kliment ČERMÁK, *Nové výzkumy v Čáslavi*, Časopis Společnosti přátel starožitností českých v Praze 11, 1903, s. 99–100; Václav Vladimír JENÍČEK, *Z výzkumné činnosti archaeologického a musejního spolku čáslavského*, Československé letopisy musejní 1, 1903, s. 237–238.

podpořit žádnými hmatatelnými důkazy.¹¹⁰ Kosterní pozůstatky navíc s největší pravděpodobností nikdy nebyly uloženy do sbírek muzea v Čáslavi,¹¹¹ čímž je vyloučeno jejich případné další zkoumání.

Představitelé landfrýdu se často se spokojili s tím, že provinilec byl pacifikován a přestal klást odpor jejich záměrům, a nedomáhali se dalšího trestu.¹¹² Stačí si vzpomenou na tažení proti Janu Koldovi nebo Benešovi z Mokrovous. V případě Keřského zvolili Hertvík s Trčkou nejvyšší možný trest. Za jejich rozhodnutím stála nejen Ondřejova kriminální činnost na území Čáslavského kraje, ale rovněž fakt, že Keřský zřejmě přímo loupil na jejich statcích. Hertvíkův a Trčkův hněv vůči němu byl o to větší. Popudit si proti sobě dva nejmocnější muže kraje se ukázalo jako nepřilíš dobrý nápad. Ti nepochybně pochopili, že reálně hrozilo, že při jakémkoliv méně důrazném potrestání by se bývalý tábořský hejtman dříve či později ke krádežím a loupežím vrátil.

Dokud zůstával mocný Bedřich ze Strážnice blízkým Ondřejovým spojencem, neodvážili se proti němu zakročit. Poté, co si Keřský znepřátelil i Bedřicha a jejich dosavadní přátelství se proměnilo v nenávist, chopili se činitelé Čáslavského kraje vítané příležitosti. Ondřej měl sice některé podporovatele v rámci landfrýdu, od nichž si dle Rožmberkových informací sliboval pomoc, ale ukázalo se, že tato podpora nedokáže krajským orgánům zabránit v jeho potrestání.

Při landfrýdním tažení proti Janu Koldovi nikoho vážně nenapadlo, že by náhodský pán mohl skončit na popravišti (ač si to jistě někteří přáli). To proto, že Kolda měl mocné spojence, především Tábor. Během tažení proti pánu ze Žampachu sice Bedřich ze Strážnice zachovával neutralitu a nijak mu nepomohl,¹¹³ ale bylo zřejmé, že případný pokus landfrýdníků sáhnout Koldovi na hrdlo by se setkal s tvrdým odporem kolínského pána. Zato když se landfrýd odhodlal k zásahu proti Ondřejovi, ten za sebou neměl žádné mocné přímluvce či významnější skupinu, která mu byla zajistila nějakou ochranu. I proto ho Hertvík s Trčkou dali popravit, neboť věděli, že to žádný

110 Podle sdělení Mgr. Filipa Velímského, Ph.D. nelze Čermákem a Jeníčkem uváděnou dekapitací obou jedinců pokládat za hodnověrný fakt, ale spíše účelovou interpretaci nálezové situace, neboť z dokumentace i fotek výzkumu je zřejmé, že při odkryvu došlo k porušení – překopání obou hrobů základovým zdívkem přilehlé obvodové zdi kostela. V takových případech bylo v rámci soudobé praxe běžné vyjmutí části ostatků a jejich následné separátní znovupohřbení či uložení v rámci ossaria. Velímský pokládá za velmi nepravděpodobné, že by pohřeb odsouzeného zemského škůdce Keřského byl povolen v hlavním městském farním kostele. Touto cestou mu za poskytnuté informace děkuji.

111 Za tuto informaci děkuji paní PhDr. Jarmile Valentové, kurátorce sbírky archeologie v Městském muzeu a knihovně Čáslav. Podle jejího sdělení se tyto ostatky v muzejním depozitáři nenacházely a pravděpodobně ani nikdy nenacházely.

112 Jak výstižně napsal M. ŠANDERA, *Spojené východočeské landfrýdy*, s. 115.

113 M. ŠANDERA, *Bedřich ze Strážnice*, s. 4–5.

větší odpor nezpůsobí (ani ze strany Tábora). Ondřeje nezachránila ani slavná husitská minulost a zásluhy během válek s odpůrci kalicha.¹¹⁴

Odborné bádání obvykle mírně upozaduje spor Ondřeje s Bedřichem a explicitně ho nepředkládá jako hlavní příčinu jeho smrti, většinou zdůrazňuje jen zásah landfrýdního vojska proti bývalému hradištskému hejtmanovi kvůli jeho krádežím a loupežím. Výjimku tvoří Petr Čornej, který přímo napsal, že „*před mistra popravičího přivedl Ondráčka, jak se Keřskému říkalo, především spor s Bedřichem ze Strážnice*“.¹¹⁵ Domnívám se, že pravda leží uprostřed a jedno bez druhého by nebylo. Kdyby nedošlo ke sporu s Bedřichem, landfrýd by proti Keřskému zřejmě nikdy nezasáhl. Naopak kdyby Ondřej nekradl a neloupil, pak by jeho soukromý spor s Bedřichem s největší pravděpodobností nikdy nevyvolal zásah krajského vojska.

Můžeme souhlasit i se závěry Martina Musílka, že Ondřejovo nabyté sebevědomí jako bývalého vrchního hejtmana táborské obce mu patrně nedovolovalo vstoupit do služby, a tedy do podřízeného postavení k nějakému pánovi.¹¹⁶ To byla rovněž příčina, proč na rozdíl od mnohých jiných husitských válečníků neodešel po porážce radikálů bojovat do zahraničí jako žoldněř. Poměrům v polipanském období se přizpůsobit nedokázal a postupně upadal do bezvýznamnosti.¹¹⁷ Se ztrátou svého někdejšího statusu se odmítal smířit. Proto kořistil na statcích svých sousedů, a to nejen kvůli majetkovému prospěchu, ale nepochybně bránil i svou porušenou čest. Ovšem ani to ho nezachránilo před tím, aby skončil svůj život na popravišti jako „*zhúbce zemský a zloděj*“. Osud někdejšího obávaného táborského vojevůdce beze zbytku naplňuje známé rčení, že dějiny píší vítězové. Mezi ty on v polipanském období rozhodně nepatřil, i proto je dnes osobností takřka zapomenutou. V rámci studia elit husitského věku však své místo má, třebaže se konceptu úspěšné válečnické aristokracie vymyká.

Autor | Author

Jiří Pavlík

Václava Rady 1470/1, 156 00 Praha – Zbraslav

Česká republika

ji.pavlik@email.cz

ORCID: 0009-0005-7525-0551

114 Idem, *Spojené východočeské landfrýdy*, s. 120.

115 P. ČORNEJ, *Kam sahá paměť*, s. 333. Autorovu interpretaci převzal rovněž Z. BERAN, *Držba opevněných sídel*, v tisku, připomínající, že za likvidací Keřského stojí hlavně jeho spor s Bedřichem, který dal od svého někdejšího chráněnce ruce pryč.

116 M. MUSÍLEK, *Hertvíkové*, s. 262.

117 Z. BERAN, *Držba opevněných sídel*, v tisku.

Mgr. Jiří Pavlík (* 1982) je absolventem Univerzity Hradec Králové a Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (obory archivnictví – historie). Věnuje se problematice nižší šlechty za husitské revoluce a v polipanském období, a to především z oblasti historického Čáslavska a Chrudimska. Je autorem biografické studie o husitském vojevůdci Janu Hvězdovi z Vícemilic, uveřejněné v Chrudimském vlastivědném sborníku (2021).

Historia Aperta published by Philosophical Faculty University of Hradec Králové.

ISSN 2788-0702 (Print) ISSN 2788-0710 (Online)

Platinum / Diamond Open Access model.

Articles published in Historia Aperta are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Summary

After the Battle of Lipany, the Tábor warlord Ondřej Keřský of Řimovice first settled with his brother in the town of Kolín. In 1435, the town on the Elbe was taken over by the priest and governor of Tábor, Bedřich of Strážnice. It was probably Ondřej who helped Bedřich to take control of Kolín for many years to come. Bedřich repaid Ondřej by helping him to acquire Paběnice and the adjacent manor the same year. The priest from Tabor and Keřský continued to work closely together. Similarly to Jan Roháč of Dubá, Ondřej carried out small-scale mischief from the Paběnice fortress against the royal party, which is why the Emperor Sigismund of Luxembourg had it besieged in 1436. Bedřich managed to negotiate an agreement between the Emperor and Keřský, who acknowledged Sigismund's Czech royal dignity; in return, the latter promised to abandon the siege of his fortress. Apparently because of his resistance, Andrew did not receive any pledge from the monarch. After all, he held the estate of Paběnice as a refuge all the time. In 1440, a United East Bohemian Landfriede was formed, with Keřský joining it on behalf of the Čáslav region. He was not one of the most important members of the East Bohemian group, at the time of its formation he was engaged in theft and robbery of foreign goods, and so he could not fit into the Landfriede concept. Already in 1441 he feared the intervention of the regional cash army because of his criminal deeds. Ondřej's theft and robbery were probably due to his growing financial distress, and his plundering motives were intertwined with personal revenge for previous wrongs, real or perceived. In 1446, after Keřský got into a bitter dispute with his former ally Bedřich, the Landfriede choirs together with the troops of the Tabor priest besieged Ondřej at Paběnice. After their conquest, Ondřej was condemned and executed as a land pest, not helped by the fact that some of the Landfriede members were behind him.